

Hivatkozásokra vezérlő kalauz

– bölcsészet- és
társadalomtudományok

Dudás Anikó
PPKE BTK, Piliscsaba

Workshop 2013, Sopron

Bevezető

- ◆ *Hivatkozásokra vezérlő kalauz* online segédlet (2006-): segít valamelyest mérlegelni, mit érdemes a digitális források közül a hivatkozásgyűjtéshez megnézni a B&TT-ok területein
- ◆ A hivatkozó közlemények gyűjtése iránti elvárás növekszik (MTMT, pályázatok)
- ◆ Gyakori kérdés: Honnan gyűjtsük össze az idézőket?
- ◆ A források, lehetőségek igen változatosak, kevés sikerrel kecsegtetnek

Tartalom

I. Milyen a két ismert citációs adatbázisban (WoS/Scopus) a B&TT lefedettsége?

- dokumentumtípusok
- diszciplináris

II. A hivatkozásgyűjtés forrásainak típusai a B&TT-okban

Frusztráló formális követelmény

- ◆ (a kutató) tüntesse fel (linkelje) a WoS/Scopusban lévő idéző tételeket

Független idéző: 6 Összesen: 6 (WoS-ban: 2 Scopusban: 1)

1 *Sirriyeh E*

Dreams of the holy dead: Traditional islamic oneirocriticism versus Salafi scepticism
Journal of Semitic Studies 45: (1) 115-130 (2000)

Link(ek): *Scopus* /

Link(ek): *WoS* /

Link(ek): *Scopus* /

Link(ek): *WoS* / *Scopus* / *DOI* /

Független idéző: 6 Összesen: 6 (WoS-ban: 2 Scopusban: 1)

MTMT (Általános táblázat, a bizottságok által összeállított speciális táblázatokban, ahol nem releváns, ott már nincsenek ilyen sorok)

Tudományometriai adatok	Az utolsó 10 évben	Összesen
Impakt faktor összeg		
Független hivatkozások	167	246
Független hivatkozások a SCI/WOS & Scopus adatbázisokból	4	8

Link(ek): **WoS** /

Tudományometriai adatok	Az utolsó 10 évben	Összesen
Impakt faktor összeg		
Független hivatkozások	223	684
Független hivatkozások a SCI/WOS & Scopus adatbázisokból	0	0

OTKA

- Mi az az IF??? Van-e nekem olyanom?
- Honnan gyűjtsem össze???
- Mi a „hivatkozások a SCI / WOS...”???

Tudományometriai adatok	Utolsó 10 évben	Összes
Impakt faktor		
független hivatkozások száma		
Független idézés a SCI/WOS & Scopus MTMT rendszerben		

Publikációs adattárból importálva () :

Mi és mennyi van a WoS/Scopusban?

Diszciplináris lefedettség

◆ Flandriai egyetemi bibliográfia (VABB) vs WoS

Egyetemi bibl. vs WoS		
TT 53,3%	lefedettebb	%
	szociológia	44,3
	gazdasági és üzleti t.	42,9
	pszichológia	25,5
	legalulreprezentáltabb	20% alatt
	kriminológia	11,2
	politikatudomány	17,3

Egyetemi bibl. vs WoS		
BT 15,5%	lefedettebb	20-40%
	filozófia	
	nyelvtudomány	
	alig szerepel	20% alatt
	teológia	
	történelem	
	irodalom	
	jogtudomány	3,3

Szűrőpróba (MTMT)

Kutató	Közlemények, idézők	Scopus	WoS	MTMT
Filozófiatörténész	regisztrált közlemények	4	5	75
	hivatkozott közlemények		5	
	a WoS-hivatkozott közlemények idézői (WoS–MTMT viszonyítás)		8	91
	idézők	7	8	245 (h-9)
Ókortörténész	regisztrált közlemények	0	3	102
	hivatkozott közlemények		11	
	a WoS-hivatkozott közlemények idézői (WoS–MTMT viszonyítás)		14	52
	idézők	8	14	84 (h-6)
Egyházjogász	regisztrált közlemények	1	2	436
	hivatkozott közlemények		15	
	a WoS-hivatkozott közlemények idézői (WoS–MTMT viszonyítás)		15	117
	idézők	2	15	684 (h-14)

A három szerző tud. publikációinak 48,6%-a külföldi

Adatgyűjtés: WoS vs szerző

1. Kutató (filozófiatörténész)

WoS: 5 cikknek 8 idézője

MTMT: az 5 cikknek 91 idézője

Ö: 245; a szerző több mint **30x** – a WoS-hivatkozottakhoz képest 11x – többet gyűjtött

2. Kutató (ókortörténész)

WoS: 11 cikknek 14 idézője

MTMT: a 11 cikknek 54 idézője

Ö: 84; a szerző **6x** – majdnem 4x – többet gyűjtött

3. Kutató (egyházjogász)

WoS: 15 cikknek 15 idézője

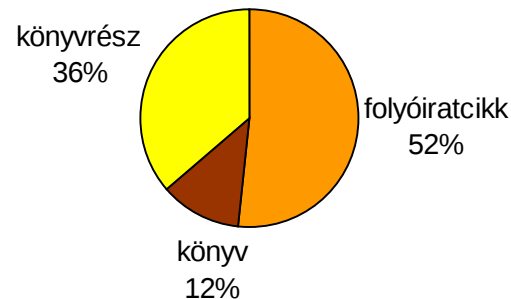
MTMT: a 15 cikknek 117 idézője

Ö: 684; a szerző több mint **45x** – majdnem 8x – többet gyűjtött

Dokumentumtípusok

- ◆ Három alapvető, a tudományos közlésre szolgáló dokumentumfajta:
 - Könyv (könyv jellegű kiadvány)
 - Könyvrészlet (fejezet, tanulmány)
 - Folyóiratcikk

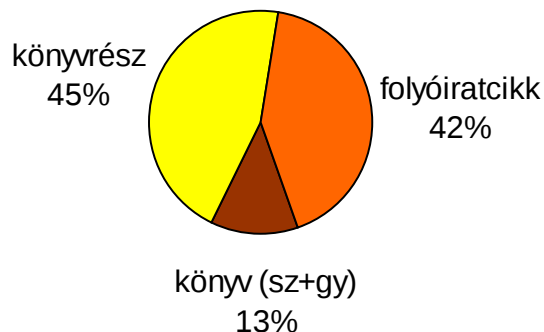
Dokumentumtípus / Tudományos
(teljes intézményi adatállomány, MTMT)

A könyvek dominanciája

- ◆ MTMT intézményi adatok, 2007-2011
- ◆ A szigorúbb kritériumok szerint szűkítve (nincsenek a halmazban pl. a recenziók, szócikkek, a közérdekű és ismeretterjesztő művek)

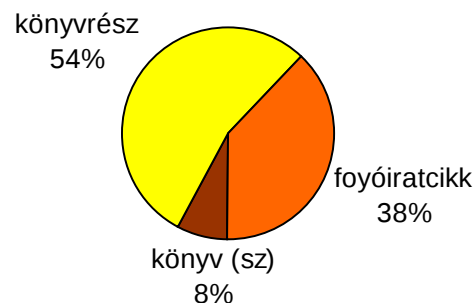
Dokumentumtípus / Szaktanulmány
(intézményi adatok, MTMT, 2007-2011)

A könyvek dominanciája

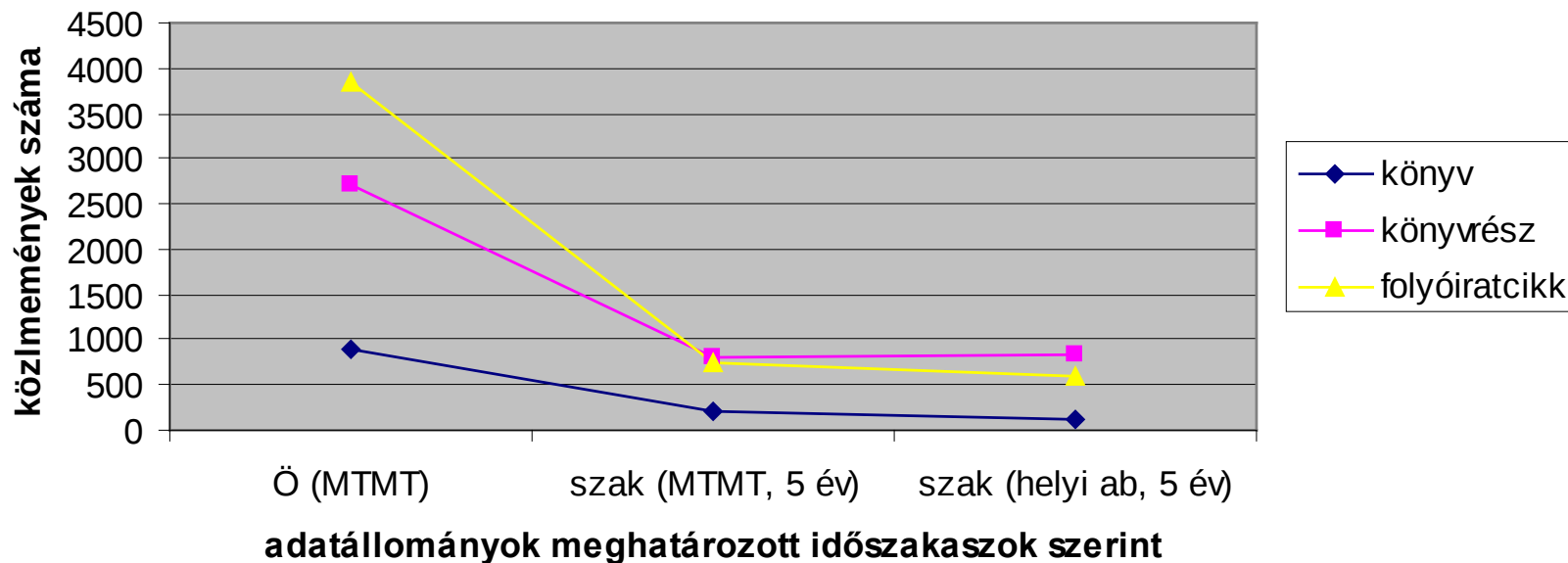
- ◆ PPKE BTK oktatói publikációs adattár (2006-2010)
- ◆ A szűkebb értelemben vett tudományos közlemények
- ◆ A szerkesztett köteteket kihagyva (csak a szerzői művek)

Szaktanulmány / dokumentumtípus
(intézményi adatok, helyi adatbázis, 2006-2010)

A dokumentumtípusok adatsávjai

A dokumentumtípusok adatsávjainak összevetése

A szerzői tudományos produktumok 38-42%-a folyóiratcikk

Könyvek hivatkozásainak indexelése

Könyvek hivatkozásainak indexelése

- komplex kérdés
- megoldatlan
- amennyiben a teljes szöveg kereshető, szabadszavas keresés
- az általános keresők jelenthetnek némi fogódzót

Könyvek rejtett bibliográfiája

works. Fred M. Donner has recently published a book called *Narratives of Islamic Origins: The Beginnings of Islamic Historical Writing*,¹¹ in which poetry is barely mentioned; chapter 11, 'Some Formal and Structural Characteristics of Early Islamic Historiography' contains no discussion of, nor even a fleeting reference to, the role of poetry or its existence in historiography. As R. Stephen Humphreys wrote in his

⁷ Leiden, 1952, 2nd rev. ed., 1968.

⁸ *Quellenkritische Studien zu Themen, Formen und Tendenzen frühislamischer Geschichtsüberlieferung, Teil I: Themen und Formen*, Bonn, 1973.

⁹ *The Early Arabic Historical Tradition: A Source-Critical Study*, 2nd ed., in collaboration with Lawrence I. Conrad, transl. from the German by Michael Bonner, Princeton, NJ, 1994.

¹⁰ Cambridge, 1994.

¹¹ Princeton, NJ, 1998.

Könyvek beszámítása a tudományos teljesítménybe

- ◆ Útkeresés a formai kritériumokhoz:
 - ISBN, DOI
 - flamand eljárásban csak azokat a könyveket vették számításba, amelyeket nagy presztizsű internacionális vagy vegyes, hazai és nemzetközi kiadványokat is megjelentető kiadók adtak közre
 - a könyvként és könyvrészletként megjelent publikációk 83%-át nem vették figyelembe
- ◆ A könyvek tudományosságának formai jelzésére javaslat:
 - **Védjegy:** *garantáltan lektorált tartalom* (belga)
 - **Definíció szerint:** új megállapításokat közöl stb., lektorált, szerzői és/vagy bírálói pedig *egynél* több intézményt képviselnek (norvég)

II. A hivatkozásgyűjtés forrásai a B&TT-okban

- ◆ Stratégiát meghatározza: hol van a legnagyobb esély az érdemi adatok felkutatására?
- ◆ Szempontok:
 - Szakterület, a szakterület „népessége/nagysága”
 - Presztizs
 - Prioritás
 - Nemzetközi/regionális/helyi
 - Dokumentumtípus
 - Nyelv
 - Hozzáférhetőség
 - Indexeltség

A hivatkozások forrásai

1. Interdiszciplináris, nemzetközi, hivatkozásokat is indexelő adatbázisok

a) Idézeteket módszeresen indexelő bibliográfiai adatbázisok

(Sociological Abstracts, PsycInfo, WoK, Scopus)

b) **Teljes szövegű** tartalomszolgáltatások, hivatkozási indexszel

(Science Direct és részben az EBSCO adatbázisai: Academic Search Complete, SocIndex with Full Text, Music Index Online)

2. Teljes szövegű tartalomszolgáltatások, hivatkozási index nélkül

- Szabadszavas keresés

(JSTOR, Project MUSE, CEEOL, WestLaw, Heinonline
Law Journal Library, ATLA Religion Database
with ATLASerials, repozitóriumok)

(MEK, EPA, egyéb teljes szövegű szolgáltatás,
amennyiben a szöveg kereshető)

3. A recenziókat, könyvismertetőket is rögzítő szakadatbázisok

- Valamennyi interdiszciplináris vagy szakterületi, nemzetközi vagy regionális adatbázis, amely ismertetőket is felvesz

(The Philosopher's Index, BOnline - Bibliographie Linguistique, Bibliography of the History of Art (BHA), Répertoire de la littérature de l'art (RILA), MLA International Bibliography stb.)

(HUMANUS, FSZEK, OPKM, OIK, MATARKA)

4. Google Scholar, Books

- Sok szabadon el nem érhető szöveget is „lát”
- **My Citations** – A GS-ra épülő hivatkozásfigyelő
- **Publis or Perish** (Anne-Wil Harzing) nyílt hozzáférésű szoftver, áttekinthető elrendezés, kézi adattisztítás, több szempontú keresés stb.

Publis or Perish OA szoftver

Harzing's Publish or Perish

File Edit View Tools Help

Multi-query center - Manage and compare multiple citation queries

Author impact
Journal impact
General citations
Multi-query center
Web browser
Check for updates
Help contents
What's new?
2-Minute intro
PoP FAQ
PoP web site
PoP book

All queries
Recent queries
Older queries
Trash
laut

Query	Papers	Cites	Cites...	Auth...	h	g	Query Date	Cache Date
irodalomtörténeti közlemén...	29	33	0.28	1.00	2	2	2013.03.21.	2013.03.21.
magyar filozófiai szemle: all	130	55	1.04	1.10	2	3	2013.03.21.	2013.03.21.
Rhizai: all	138	95	9.50	1.04	5	6	2013.03.21.	2013.03.21.
the arabist: all	137	127	4.70	1.01	6	8	2013.03.21.	2013.03.21.

Results

Papers: 29 Cites/paper: 1.14 h-index: 2
Citations: 33 Cites/author: 33.00 g-index: 2
Years: 119 Papers/author: 29.00 hc-index: 2
Cites/year: 0.28 Authors/paper: 1.00 hI,norm: 2

irodalomtörténeti közlemények: all
Query date: 2013-03-21
Papers: 29
Citations: 33
Years: 119

Cites	Per year	GS ...	Authors	Title	Year	Publication	Publisher
3	0.03	4	G Gellért	Ráday Pál imádságai	1915	Irodalomtörténeti Közlemén...	
3	0.05	21	E Tamás	A Mercurius-kérdés revíziója	1953	Irodalomtörténeti Közlemén...	efolyoirat.oszk.hu
2	0.06	2	E Kiss	A történelem futószalagán	1980	Irodalomtörténeti Közlemén...	
2	0.06	3	K Pajorin	Bonfini Symposionja	1981	Irodalomtörténeti Közlemén...	
2	0.06	5	G Vilmos	Ráday Pál, az emlékiró	1979	Irodalomtörténeti Közlemén...	efolyoirat.oszk.hu
2	0.13	10	J Takáts	Politikai beszédmodok a magyar 19. ...	1998	Irodalomtörténeti Közlemén...	
2	0.12	13	B György	Babits Mihály korrajregényei avagy ...	1997	Irodalomtörténeti közlemények	
2	0.03	16	B György	BABITS MIHÁLY BAJÁN	1956	Irodalomtörténeti közlemények	efolyoirat.niif.hu
2	0.04	18	K György	Batsányi és a magyar újságírás kezd...	1962	Irodalomtörténeti Közlemén...	epa.hu
2	0.00	19	J Korompay	Ady Baudelaire fordításai		Irodalomtörténeti Közlemén...	
2	0.06	24	Á Bernáth	Arisztotelész Poétikája és magyar fo...	1979	Irodalomtörténeti Közlemén...	

Copy results
Copy >
Check all
Check selection
Uncheck all
Uncheck 0 cites
Uncheck selection
Help

5. Rendszeres nemzeti, folyóiratokat feldolgozó hivatkozási indexek

a folyóiratok cikkeinek és az azokban közölt hivatkozások analitikus feldolgozása

- Kína (1989-től, 90-es ék. végétől B&TT)
 - Taiwan (2000-)
 - India (2010-)
 - Spanyolország (B&TT)
 - Szerbia
-
- A stylized, dark teal mountain range graphic is positioned in the bottom right corner of the slide, extending from the right edge towards the center.

6. Szűk szakterületi és intézményi hivatkozási indexek

Egy-egy intézmény kezdeményezése, pl.

- ◆ ELTE ÁJK dolgozóinak hivatkozási indexe 1990-2002 (kötet)
- ◆ KSH Mathias (az ágazat meghatározó egyéniségeire vonatkozó hivatkozások; négy folyóirat: *Demográfia*, *Gazdaság és Statisztika*, *Statisztikai Szemle* hivatkozásainak feldolgozása, válogatva, csak a magyarországi szerzőkre vonatkozó idézetek)

Koncepció a teljesebb hivatkozási indexről

- ◆ Az indexelési infrastruktúra bővítésére volna szükség
- ◆ *European Scoping Project* (Fr, Ge, No, GB), 2009-2010 tanulmány a B&TT-okat szélesebben lefedő bibliometriai adatbázis megalapításáról
- ◆ Teendők: (1) a tudományos kritériumok konszenzussal történő kialakítása
- ◆ (2) a nemzeti bibmetriai indexek szabványos struktúrájának a meghatározása
- ◆ (3) az indexek folyamatos építése, adatszolgáltatás
- ◆ (4) a meglévő, professzionális indexelők szolgáltatásaival való integrálódás

Bradford szóródási törvénye és a B&TT-ok

- ◆ A humanióriákra **nem érvényes** a reáltudományok nemzetközi magfolyóirataiban megfigyelt koncentráció, azaz a kevés komm. csatora – sok cikk
- ◆ Bradford törvénye: a szakterület lényeges cikkeinek egyharmada magfolyóiratokba koncentrálik; a következő egy harmadot kitevő zónában (a határetevő területek folyóirataiban) felhígul a koncentráció; a további zónában egyre jobban szóródnak folyóiracímenként a releváns cikkek, egyre messzebb kerülnek a szakterületi lapoktól
- ◆ A nemzetközi indexelők többek között erre a jelenségre alapozzák a tevékenységüket (főként a nemzetközi magfolyóiratokra koncentrálnak)

Megoldás: nemzeti indexek?

- ◆ B&TT: szórtabb és speciálisabb a kínálat a nemzetközi folyóiratokban; inkább a hazai kiadásra jellemző a domináns, minőségi publikációs fórumok kiemelkedése
- ◆ Ezért fontos a nemzeti indexelés megoldása és integrálása
 - jelentőséget kapnak az automatizált hivatkozásfelismerési kísérletek
 - a már meglévő strukturált adatok szüretelése
 - az intézeti kézi hivatkozásfeltárások
 - és minden más kezdeményezés
- ◆ A könyvekre kiterjedően is (kiadói metaadatok)

Hivatkozásgyűjtés komplexitása

- ◆ Rendkívül változatos források és lehetőségek, kevés eredménnyel (mert esetleg nincs is létező hivatkozás),
- ◆ a hivatkozások feltárásában egyelőre legjelentősebb a hagyományos olvasás
- ◆ és a más úton történő közvetlen információszerzés,
- ◆ csekély eredménnyel járó rész megoldás a rendelkezésünkre álló, számunkra hozzáférhető digitális forrásokban való kutakodás.